

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637038

Discursus XX. De Ira frenanda. Ad domandam Iram, qquum effrenem, qui
omnem ferè sessorem excutir, ijsdem omnino medijs opus esse, quibus
equus edomatur; dexteritate simul & animi præsentis vigore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51633)

fuit, ita hujusmodi malicia est similis malitiæ diabolicæ, atque ideo si fixam est illi æcernum perdi, non mutat viam; jam enim illam inlicitit; quæ certò ad infernum itur; eat, pergat. Si quis ita incedentem conspicatur, quid agat? ire sinat, prohibendus à progres-

su non est, qui palàm se reprobum declarat. *Sic ubi*, ait Christus, *sicut Eth- Math. nicus & Publicanus.* An erit aliquis, 18, 17, qui non timeat ruere in præceptis potius, quàm dicentem audiat, quòd via, quam tenet, ducat in præcipitia?

DISCURSUS XX.

De Moderatione Irae.

I. Maxima Chemicorum ars in temperando igne consistit, ut ne remissus nimium nihil operetur, aut nimium incensus destruat

potius, quòd ea arte paratur, quàm illud ad perfectum excoquat. Credo ego idem de Christiana Morum Philosophia cum proportione dici posse, Maxima in usu ignis illius, quem irascibilis intra nos facultas accendit, ars sita est, ita ut animus in quotidianis eventibus nec nimium remissus, nec nimium etiam sit concitatus: *Irasce- Psal. 4. mini & nolite peccare.* Mentis aliquem obtutum non dicam in publicos defensus, qui nostro iudicio iudicari non debent, sed in privatos defigite, quales in nullis non familijs quotidie occurrunt, & invenietis eos omnes oriri aut ex nimia indulgentia, & tolerantia, aut ex cuiusvis levis etiam incommodi impatientia. Vel enim parùm prudentis cujusdam dissimulationis cinere ardor ille obregitur, qui corrigendis erratis debetur; vel in flamas odij prorumpere sinitur, aut indignationis saltem, & nimia austeritatis,

Ideo postquam de opportuna correctione egimus, quæ prius illud peccati genus, & ignavam tolerantiam emendat, res postulat, ut de Ira moderanda disseramus, quæ alterum peccatum corrigit, præteritis diebus à nobis tantum indicatum.

II. Antiqui Scioici totum animum perlanasse sibi videbantur, si Iram omnem ex eo penitus evulssissent. Verùm ea in persuasione haud aliter fallebantur, ac Medicus aliquis, qui ad perlananda, quæ bilis copia infert mala, ab infirmo corpore omnem vellet bilem extrahere. Inprimis hoc fieri omnino nequit, & si re ipsa fieret, valetudinem non tantum non repararet, sed eandem planè pessundaret. Sciat igitur oportet, non peti à vobis, ut convitia non sentiat, ut nullo vituperio commoveamini, ut instar trunci immobiles ac insensibiles persistatis. Hoc exigitur, ut non caeco statim imperu in vindictam abripiamini, bestiarum instar; neve nimia Irae, quæ ita universali quadam lue humanas mentes invadit, moderari negligatis. Dixi, ad eundem universali; quòd si enim totius Mundi statum, & veluti vultum curio-

si;

sius observare juvat, reperietis fortè non paucos ex Christianis, qui divitias contemnant, multos, qui voluptatum appetitum edoment, qui curiositatum lenocinia aspernentur, qui ab ambitione remoti sint: at verò ubi multos reperietis, qui vesano iracundiæ impetu non abripiantur? Incendium hoc est, quod per omnes serpit familias, in omni ætate succenditur, & omne pectus exedit atque consumit. *Nul-*

Semc. l. 3 de ira c. 2.

lam transi ætatem, nullum genus hominum excipit, tam inter Græcos, quàm Barbaros potens. Videte, igitur, quanta nobis necessitas incumbat, passioni huic frænum injiciendi, quæ alioquin instar equi indomiti nullum non facile ephippo excutit, & hami affligit.

III. Jam verò, nisi fallor, eadem infrenanda ira, quæ in equis ratio tenenda est, & utrobique utendum dexteritate ac robore; illâ, impetum non nihil permittendo, hoc eundem frangendo, dum nunquam ira frænum retrahimus, ut equus supinus concidat; nunquam ira laxamus, ut effræni libertate in præceps ruat.

I.

IV. Quod attinet ad dexteritatem: eò primùm convertenda est cura, ut æstus inminuatur Passioni, quæ præquam ulla alia exardescit. Etenim in finem imprimis perpendite id, quod iracundiæ vestræ animos addit, persuasionem quandam esse, quâ creditis, vos jure ac meritò irasci. *Nulli irascens sua ira videtur injusta*, ait S. Augustinus: Atque adeo ad restringendam indignationis intemperiem, meo quidem judicio, ratio perquam expe-

S. Aug. l. de vera Innoc. c. 3.

ditata est, observare tranquillè, quocumque modis Ira nostra & Juris & Rationis limites transiliat. Peccat autem Ira triplici potissimùm modo: primò, quia irascitur ijs, quibus non decet; secundo, quia ex causis, ex quibus non decet, & tertio, quia plus quàm decet.

V. Primò irascuntur homines, quibus non decet. Sunt, quos videamus exardescere, cum equus eorum umbris terretur, cum cespitat, cum non ad albitrium eorum progreditur. Quia videmus ipsi etiam saxi quosdam indignari, in quæ impingunt; igni si non confestim accenditur; calamo, si liquorem tenaciùs retinet; chartæ, si eundem avidius fugit; filo si intricatur, & multò maximè chartis lusorijs, cum ad votum non obtingunt, ita ut hæc etiam in frustra quandoque abeant. Qui sic irascuntur, ut ne homines dixeris, sed belluas; neque enim ijs irascuntur, à quibus verè offenduntur, aut quos ut tales bona ac sana ratio dicat; sed quos ipsi apprehendunt, aut qui tales quoquo modo apparent; atque ideo dum his irascuntur, solâ se duci sinunt imaginatricis facultatis vi, quæ etiam bestiarum furorem legibus suis moderatur. Hisce annumerandi quoque sunt, qui opportunè monentibus irascuntur. Hi pro eo quòd oderint culpam; tanquam vulnus, oderunt Correctionem, quæ est Balsamum, curando vulneri affusum: & hac ratione se planè phreneticos commonstrant, cum neminem alium tam acerbè oderint, quàm illos, qui Medici in se partes suscipere

S. Thom. l. 2 q. 46. a 7. ad 1.

M m 3

re

re cogitant. Potestne igitur unquam rationale vobis videri, in eos commoveri, qui ante alios sese vobis beneficos declarant?

VI. Secundo modo Ira in causis peccat; exardescunt enim nonnulli ex causis levissimis: ex offensis nimirum veris quidem, sed tam exiguis, ut pudere quem debeat, quod ullam earum rationem habeat. In familijs etiam Christianorum tantus quandoque ex unius vitri casu strepitus exoritur, atque tumultus, quo vix majorem incuspiam Regni seditione excitari par esset. Sed ita nunc res sunt: assuevimus terrenas hasce reculas tanto in pretio habere, ut quævis earum etiam minima jactura nostrâ æstimatione magni semper sit ponderis. Atque hic error nos in furias agit, quod credamus, ab eo nos contemni, qui rei exiguam curam gerit, quam tanti nos æstimamus. *Inde nobis Ira est insania*

est, quod exigua magni momenti æstimamus, verba sunt sapientis magni licet Ethnici.

VII. Denique peccant Iracundi plerumque in modo. Dabo vobis, causas irascendi justas esse, & rationi conformes: at tales profectò non sunt impetus, in quos indignando prorumpitis. *Ita viri Iustitiam DEI non operatur.* Pedum ille strepitus, qui ab aliquibus excitatur; illa digitorum admorsio; illud intra dentes murmur, illa torva oculorum sursum contorsio, quasi minæ cælo intententur; illa denique mille imprecationum eluvio respectum facit, multorum corda tempestuosi instar pelagi concitata fer-

vere, quod intestinos illos tumultus suos intra viscera nequeant continere; adeò jam modum illi excessere. Ajunt quidam, Ursus, cum vulnus accipit, illico omnia, quæ primò unguibus occurrunt, terram, lapides, pulverem, spinas quin adeò congerere, iisque vulnus obrurare; & hac ratione quandoque majus sibi ipsi malum, quam à lædente acceperit, inferre. An non hoc ipsum etiam inter vos accidit? Injuriam accipitis; huic ut medeamini, in tantas vosmet ipsi ruinas agitatis precipites, ut, qui vos læsit, pares non cogitaret. Circa istum autem, quo de agimus, irascendi modum, duo maxime errata observari velim: primum illi admittunt, qui irascuntur citius, quam deceat! secundum qui diutius. Rem pluribus edissero.

VIII. Appositè Aristoteles Iram cani comparavit, qui cum primùm audit ædium fores pulsari, mox ex superiore ædium parte ad limen accurrit allaturus quemlibet, priusquam indaget: amicus sit, qui pulsat, an hostis; domesticus, an extraneus. Ita videmus quosdam momento in Iras exardescere, & absque alio fundamento, solâ cujuspiam suspitionis nebulâ animum offuscant, ingentium rixarum ac jurgiorum machinas moliri. Postmodum in medio Irarum æstu amicus esse dignoscitur, qui latro putabatur. *Multos absolvimus si ceperimus ante judicare, quam irasci:* ajebat Seneca. Propterea maximum Iræ remedium, mora; pergit idem Philosophus docere, ita ut qui hominibus Iræ stimulus est, re bene perpensâ deberet esse

Eth. 4. 5
66

Senec. 4. 3
de Irac.
9. Senec.
l. 2. de Irac.
14.

esse frenum. Filios non punitis, nisi cum Irâ excandueritis: unde si tum illi se occultent, vel longius abeant, eorumdem inobedienciæ postmodum non succenseris, dicitisque, Iram vobis jam resedisse. Alia omnia. Cum enim Ira fervet, tum à filiorum castigatione abstinere penitus oporteret, ne scilicet castigando excedatis; cum

Psal. 76. verò resedit imperus, tum ad pœnam vocandi sunt. *Turbatus sum*, ait S. David. *& non sum locutus.* Ideo linguam continui, quia sanguinem effervescente persensî. Qui sanum de quavis re iudicium feretis, cum intellectus passione obfuscat? Mulier gravida, cum primum faciem, quam arbitrari cupit, speculo admoveret, speculum obfuscat. Sic Ira tenebras rationi offundit, ne sinit discernere, quid magis conveniat. *Ira intelligentia lumen subtrahit*, ait S. Gregorius, *cum mentem permovendo confundit.* Etiam illa, quæ ipso sole meridiano clariora sunt, iracundus animus non pernoctat; namque ut ille, qui vallem densâ nebula obsessam pertransit, neque quid intra, neque quid extra eam vallem sit, dignoscit, sic animus Irâ turbatus neque intra se videt, quantum cæco illo & præcipiti impetu excedat: neque extra se, qualia sint errata, quibus ita indignatur: unde tunc ad iudicandum planè ineptus redditur.

IX. Et verò tolerabilius malum foret: si Ira non probè perspiceret objecta, quibus movetur; pessimum est, quòd semper illa majora intueatur, quàm re ipsa sint. Observant rorum naturalium periti, quòd, cum Eurus aë-

rem perflat, omnia majora videantur, quàm cum Zephyrus eundem pervadit; cuius rei causam vaporibus tribuunt, quos secum Eurus advehit. Hæc igitur non exigua Iracundiæ miseria est, quòd non cæca modò sit, sed & plus iusto videat, dum turbatum suorum causas auget, easque pro arbitrio sibi fingit, semper tamen verò majores. Quæ cum ita sint, quis satis explicet, quantas Cacodæmon prædas agat, cum sit lupus, qui nullum spolijs tempus habet opportunus, quàm quo Cælum est turbidum, aut tenebris obscuratum. Vos ipsi ignorare non potestis, quantum Irâ & illo fervore mitigato, ceu dispulsa nocte, errores vestros ipsi obstupescatis: excusatis vosmet tamen, & dicitis: *Iraus eram*; quæ excusatio ipsâ quandoque Iracundiâ mihi pejor videtur. Etenim si fuistis Irâ correpti, non debetis tum quidquam decernere, longè minùs excusationi mandare. Scitis utique; chrysellum fractam aptam non esse, ut faciem inspicientis integrâ reddat! Et hoc ingens illud malum Iræ *Ariff. 1.* est, de quo priùs dixi; ante tempus *4. Etb.* Iræsci, quòd illorum hominum proprium est, qui in Ira Acuti, sed veloces appellantur.

X. Intolerabilius tamen est alterum malum eorum, qui non tantùm, in Ira Acuti, sed & Amari sunt. Sunt autem ij, qui non tantùm præmaturè effervescunt, sed Iram semel conceptam diutiùs, quàm par sit, animo fovent. *Ira in sinu stulti requiescit*, ait Spiritus Sanctus, quasi velit dicere: Iram belluam quandam esse, quæ quidem per ani-

Ecclesi. 7.
10.

animos sapientum etiam transit, in ijs tamen non moratur, ut in suo spelæo; sed in sinu fatuorum quiescit ac proprium cubile habet. Aristoteles observat, illa animalia, quæ sanguine magis materiali constant ac crasso, diutius iram retinere, id quod in Apris & Tauris planum fit. Idem in agrestioribus etiam hominibus usavenit; quibus ad mansuetudinem revocandis nulla quandoque motiva sufficiunt, non Ratio, non Fides pacem persuadet; coram his etsi quis se abiciat, errorem confitendo, aut veniam quam demissè ac studiosè precando, in casum tamen ibunt omnia, adeo ut planè ignores, quam in ijs pacandis rationem tenere oporteat. Cor enim eorum destructæ instar teræ nullâ jam, ne propriâ quidem clavi, aperiti valet.

XI. Admonitio proin, quam hac in re dare possum optimam, illa S. Jacobi videtur: *Sit autem omnis homo tardus ad iram.* Si tamen ista quandoque frænum inadvertentibus vobis è manibus excutit, ocyus illud resumite, nec unquam ex toto dimittite. *Sol non occidat super iracundiam vestram.* Imperus illi iræ exæstuantis ita comprimantur, ut non nisi momentanei sint. Quis unquam ager cum homine, qui nulli veniam impertit; qui omnem injuriam etiam levissimam Porphyretico marmori insculpit; qui non nisi vindictâ sumptâ quietem capit? Desiderabilis omnino foret in membris nostris inconcussus quidam ac perpetuus tenor valetudinis; quod si tamen humorum abundantia partem quan-

dam apostema invadit, saltem mollis sit tumor, non crudus. *Molles tumores boni, crudi verò mali.* In quo axioma tam corporis, quam Spiritus Medici conspirant. Oporteret semper tranquillæ mentis malaciam conservare, ut nemo ullus, ultra quam ratio suaderet, iræ indulgeret. At si plenum noxio humore est corpus, qui alicubi collectus protuberat, sit saltem, quam fieri potest, mollis hic tumor, haudquaquam crudus: volo dicere, manum admittat medicantis, qui partes ad aliquæ muræ pacis confensum reducat; cum haud aliam pejorem iram invenire sit, quam illam, quæ non solum Acuros, non solum Amaros, sed etiam difficiles, id est curjusque alterius satisfactionis, quæ per ultionem non accipiatur, impatientes reddat.

XII. Interim, Dilecti in Christo, animis vestris expendite non nihil, quam sæpè immeritò iram vestram justitiæ ac æquitatis titulo excusetis! Credetis, vos meritò irasci; & ideo tam vehementer turbamini: sed non observatis interim, quod etiam quandoque vera vobis causa irascendi non desit, non tamen causa suppetat ijs irascendi, contra quos exarscitis; aut non ex his motivis, aut non hoc modo, ut saltem non isto tempore, quo iræ passio vos infestat. Quam vobis veritatem si bene, ac verè persuasam haberetis, nullus dubito: quin multùm remitteret Iræ vestræ imperus, qui deliberandi spatium illi non concedit. Quod si insuper cogitaretis, aut justam succensendi cau-

fam

Hip. 4. 11
Aph. 67.

S. Thom.
1. 2. q. 1.
2. 2. q. 15.

Jacob.
2. 19.

Eph. 4.
16.

fam omnino vobis deesse; aut non tantam saltem, quantam arbitramini, suppetere, haud aliter vobis contingeret, ac cuniculis illis, ad quorum latera foramen aperitur; hi enim ignem quidem concipiunt, sed sine strepitu vis pulveris pyrri tota in auras ac fumum abit.

XIII. Verum est, ut rectè hoc, de quo actum est, utamur remedio, opus esse; ut omnes, quantum fieri potest, occasiones prævideantur, quæ nobis negotium facessere possunt; & contra eas iusta arma parentur. An non desiperet, qui equo, jam in cursum effuso, frenum primum injicere cogitaret? Scio quidem, esse quosdam tam dextros, ut in equum, non currentem solummodo: sed pænè volantem jactare se saltu possint; nunquam tamen audire me memini, fuisse, qui frenum apraret equo effuso cursu pergenti, Omnino igitur difficillimum est, ut sibi quispiam persuadeat, justâ se irascendi causâ destitui, quando Passio jam pleno cœpit cursu effundi. Antè sibi persuadeat patientiam, & frenum ori injiciat, cum tranquillus est animus. Est hoc magnum sapientiæ arcanum, ita se habere hominem, ut nulla ei inexpectata res accidat, ac im-

Job. 3. 28.

provisa. *Timor, quem timebam, evenit mihi, & quod verebar, accidit, aiebat S. Job. Tribulatio mea repentina mihi non fuit & inexpectata; prævidebam eventus tam insolitos, qui nunc me exagitant, quod verebar, accidit.* Et hæc provisio ac præmeditatio, quæ Sancti Jobi patientiam plurimum confirmavit, haud facile dictu

R. P. Segneri-Christi. Instr. Tom. 1.

est, quantò magis adverforum patientes redderet omnes Christianos, si illâ uti scirent.

XIV. Nemo sibi persuadeat, cuncta sibi semper ad votum ac desiderium eventura, sed potiùs in animum inducant singuli, plurima semper fore, & spei, & votis contraria; eos qui hæcenus amicitiam vobiscum coluere, in juratos nominis vestri hostes degeneraturos. Filiolos istos vestros, qui modò tam sunt gratiosuli ac mortgeri, cum adoleverint, obstinatione sua ac pertinaciâ dolores, quos in partu, longa educatione exantlâstis, geminatos: opes perituras; lites orturas; languoribus innumeris, ac morbis gravissimis vos occupandos, verbo; quam agebatis hæcenus Comœdiam Tragicâ Catastrophe finiendam. Statuite vobiscum, vos in tanta rerum vicissitudine durare velle corde Intrepido, ut inter fluctus scopulus, qui omnes tandem superat non agendo, sed patiendo. Decernite, bona hujus Mundi post hac pluris non facere, quàm eorundem vanitas ac instabilitas mereatur; nec alios pro beneficijs, quæ vel Agnatos, vel alios proximos contulistis, fructus expectate, quàm quos humani cordis tellus plerumque solet reddere; hæc autem, ut solum sterile, frumenti loco ac tritici infelix quandoque lolium rependit. Paucis: Imaginamini vobis, imitationi vestræ, ceu Christianis, vitam Christi Domini exhiberi, qui, ut S. Augustinus loquitur, *venit mira facere, & mala pati*: Omnibus in hoc Mundo benefecit, & non nisi mala semper re-

Na

tulit.

tulit. Quæ persuasio efficiet, ut nullus unquam eventus, votis vestris contrarius, peregrinus vobis accidat, quem non immoto pede sustineatis, aut saltem minus reformidatis, quam si repentinus prorsus ac improvisus vos obruisset.

XV. Congrediebantur Persei Milites cum Exercitu Romano, cum in ipso prælij æstu sol magnâ cœpit Eclipsi obscurari. Milites Romani, qui jam ante per Astronomos hac de re edocti fuerant, ne hilum quidem commoti sunt, sed pergebant in hostem pugnare mira fortitudine & animi robore. Persei verò phalanges, phænomenon, quod in cælo conspiciebantur, novitate percussi, causamque rei insolitæ ignorantes ita cohorrerunt, ut laxatis mox ordinibus nulla habita Ducum aut quorumvis aliorum ratione, in præcipitem fugam effunderentur, rati, non jam homines solum, sed & sidera contra se pugnare. Hujusmodi perturbatio singulis pæne momenti etiamnum accidit. Una improvisa fortunæ Eclipsis, una favoris, sanitatis, divitiarum, Honoris, Amicitia jactura, quæ non expectantem obruit, innumeros Christianos vehementer etiam atque etiam perturbat: qui si animum infallibilibus Scripturarum & Patrum prognosticis applicarent, rerumque humanarum cursum non secundum vora sua, sed secundum veritatem multâ jam experientiâ comprobaram metirentur, & mala præviderent, tum enim verò in omni rerum vicissitudine, in adversis æquè ac prosperis, generosè decerta-

rent, ac gloriosam ex omnibus victoriam reportarent: *In die honorum ne immemor sis malorum*, ait Spiritus Sanctus. Cælo sado ac sereno præfugite animis vestris nubes & pluvias, & prius quam portu excedatis, contra procellas vos armate, ut cum in altum promoveritis, fulcare maria & fluctus everberare possitis. Quid expectatis in isthac lacrymarum valle, quam habitamus, nisi ærumnarum segetem & laborum? Multæ vobis injuriæ inferentur, molestæ innumera & contemptus, partim eorum, qui meliùs agere non possunt, ignorantia; partim imbecillitate eorum, qui quod vellent, agere non possunt; partim eorum malitia, qui bene vobis facere etsi possent, non volunt. In omnes hujusmodi casus vos parate antè, quam veniant, & ita animos vestros obfirmate, ut nulla eos passio & impetus transversos agat; non instar palearum vento vos permittite, sed stete immoti, partim alienis miseris condolendo, partim etiam, quid alijs à vobis patiantur, considerando. Ita ut, quemadmodum Grues securæ per aërem remigant, cum ingruente vento pro saburra saxum rostro tenent; etiam vos pondus vestrorum erratorum, quæ fortè non levia sunt, attenta mente perpendendo, refrenetis impetum, quo contra alios incitamin.

XVI. Et certe quis æquo unquam animo ferat, quod in Christianorum domibus minus, quam in spelæis Ursorum nonnunquam pax vigeat? Maritus contra Uxorem, Uxor contra Maritum; Pater contra Filios, Filij contra

Ecl. 17.

Eliam.
Ei.
Anima

contra Patrē, Vicini contra se mutuo conerantur, & solido Christianæ charitatis vinculo colligari nesciunt;

Gen. 49. *Vasa iniquitatis bellantia*: corda iniquitate repleta & contentionibus; id est, homines, qui vel maximè opus habent, ut benignè ab alijs tolerentur, tolerare ab alijs volunt omnino nihil. Discite aliquantum, à tantis clamoribus, vociferationibus, convitijs abstinere; animum Christiano homine dignum induite, seu quod idem est, pacificum: *Induite vos sicut olei DEI,*

Coloss. 3. *sancti & dilecti, viscera misericordie benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam supportantes invicem, & dominantes. Unum alterumve proximi vestri erratum dissimulate, haud aliter ac si non videretis, gnari, subinde medicinam, in occultis præteritis ac intestinis morbis, ipso malo esse pejorem. Quibus cancer occultè fiunt, eos præstat non curare; qui enim curantur, citius percutiunt.* Contra verò ùm ipsi corrigimini, discite saltem pati, si non amare correctionem. Plurimos invenitis, qui ne verbulo quidem tangi sustinent, non dicam à Majoribus domi suæ; sed ne à Sacerdotibus quidem in Tribunali Pœnitentiæ; ita ut si quis Confessarius admissos à Pœnitente errores exaggerarit, idem fecerit, ac si bellum indixerit, aut omne saltem commercium se inter & Confitentem sustulerit. Quantocyus ad inquirendum alium Animæ Medicum dēgrediuntur, qui plāgis gossipium oleo tinctum imponat, quibus ceu fistulis jam inveteratis ferro & igne tuisset obviandum. Porphyrius ille, ma-

ximus Christianæ Legis hostis, non aliam ob causam à fide defecit nefandus Apostata, nisi quòd ab honestissimis quibusdam personis fuisset admonitus, ipse autem admonitiones istas, utur amicas, ferre non vellet. Quæ ipsius Ira tam stulta, quàm su-
Socrat. Hist. Eccl. l. 30.
perba, effecit, ut DEI primùm Gratiā excideret, mox etiam vitā, quæ funesto sine abruptit.

XVII. Ad viam nunc redeamus. Hæc duo monita, primum, Inducendi in animum, non eam semper, qualis apparet, indignationis causam superere; alterum; multum ad quoscunque eventus in vitæ humanæ societate evenire solitos alacriter preferendos conferre, si animum antè paraverimus, & venturos præviderimus, hæc inquam duo monita bene expensa & usum comprobata illam nobis dexteritatem conciliabunt, quam primo loco ad edomandam Iracundiā, ceu equum indomitum requisivi.

II.

XVIII. Verùm, ut equus dometur, ars sola non sufficit, brachio etiam opus est. Et idè, ut ex omni parte impetus nostros habeamus in potestate, industriæ etiam robur jungamus oportet; maximè autem tunc, cum Ira longi temporis lapsu in odium degeneravit, quemadmodum quibusdam cordibus accidit, è quibus sæpe numero vapores ascendunt, exhalationum illarum simillimi, qui æquodiuus intra nubes conclusi in mera fulmina indurantur. Ad meliorem rerum dicendarum intelligentiam supponendum est, duas esse Passio-

Nn 2

num

num acies, quæ bellum nobis indicunt: quædam ad Concupiscibilem pertinent; & hæ nos oblectamentis impugnant; quædam ad Irascibilem, & hæ doloribus nos invadunt. Jam sicut arma sunt diversa, quibus hæ Passiones nos infestant, ita pugnae quoque & resistendi ratio, quibus victores evadamus, esse diversæ debent. Contra Concupiscibilem, quæ delicijs nos impugnat, fugâ repugnemus, & ad Josephi Ægyptij illius æmulationem, qui Dominam suam impudicam fugâ declinavit, fugiamus: *fugâ usus pro armis* ait S. Basilus Seleuciensis, & propter hanc causam toties vobis in memoriam revocavi, & etiamnum revocabo, ut occasiones ad peccandum omni studio devitetis; Juvenibus vestris tantam inter se conversandi licentiam ne concedatis; quia nec vobis ipsis eam permittatis: neque enim innocentes ac innoxij perleverabitis. Tota spes, quod vinea ad frugum suarum maturitatem sit perventura, in bona sepe collocatur, quæ si defuerit, vindemia jam collecta est. *Ubi non est sepes, diripietur possessio.*

Ecclesi.
36, 27.

XIX. Contrâ verò, ut Irascibilem vincamus, magno robore & animositate obviam procedendum est, & omnino oppositum ei, quod passio suadet, faciendum, bonumque pro malo reddendum. Qui sic operatur, optimè demonstrat, illo se nomine, quod à Christo geret, dignum: Christianorum enim proprium est, sub vexillo Sacratissimæ Crucis omnes perversas inclinationes vitili animo debellare.

Labor a sicut bonus miles Christi. Sunt vestrum nonnulli, qui sancta quadam curiositate nosse cupiunt, an in DEI Gratia sint, an Deum ament, an hospitio cordis sui recipiant verum & sanctum DEI Spiritum. Ecce signum vobis manifestum. Ex quo cognoscitis, utrum piscis vivat, an mortuus sit? si vivit, adverso flumine natat, vimque aquarum superat: mortuus autem non nisi secundo flumine devolvitur. Dico proinde, quod si nunquam vim vobis inferatis, sed præcepti vestræ passionis imperu abripiamini, nullum mihi motivum suppetere, quo in animum inducam, vos vivere: at verò cum hujusmodi imperus magnis conatibus reprimitis & vincitis, fateri cogor, Charitate vos, & sancto Spiritu animari, qui vitam animæ, ut anima corpori tribuit. In hoc itaque vera virtus probatur, cum possumus etiam inter illos vivere pacificè, qui pacem oderunt; *Cum his, qui oderunt pacem, eram pacificus.* Cæterum virtus non est, non irasci, quando nemo est, qui vos impetat; cum illi potius, qui vobiscum agunt, virtutis studiosos se probent. Etiam palus, cum non moveretur, non foetet; neque tamen ideo statim cum fontana in comparisonem adducenda est; hæc enim, etiam cum moveretur, nec turbatur, nec foetorem emittit. Pax igitur Christiana, pax est victoriosa, quæ ad illustria prælia consequitur; non est pax indecora, quæ ignobili se recessus abscondit. *Nova bella elegit Dominus.* Ante hæc alio prolixius & diverso modo pugnabatur, odium cum odio,

2. Tim.
2. 3.

Psalms.
119. 74.

Jud. 1. 14.

odio, injuria cum injuria collidebantur. At ubi Servator in terras descendit, novum belligerandi modum attulit, quo odium benevolentiam vincitur, injuriarum beneficiis expugnantur.

Matth. 5. 44. Ego autem dico vobis; diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos.

Rom. 12. 21. Qui oppositum fecerit, non erit victor, sed victus. Noli vinci a malo, sed vince in bono malum. Et quia velle,

ut cupiditate vincendi in bono malum flagraretis, eventum plane mirabilem, huiusque nostrarum materiarum perquam accomodum, enarrabo; qui etiam alias vulgatus est, vobis tamen fortasse novus accidet.

Nicus Exem. 8. XX. Bononiæ platea est, quæ Pia dicitur ob memoriam prodigiosæ, quæ ibi exercita est, charitatis, Matriona quæpiam nobilitate & opibus conspicua; ex marito mortuo suscepterat unicum filiolum, in quo spes suas omnes positas habebat. Contigit autem die quodam, ut, cum in platea puer lusu distineretur, peregrinus quidam transiret, qui vel casu, vel perulantiam ita lulum ejus turbavit, ut adolescens in iras exandescens graviter de injuria exoptularet. Extremus ille, quam facilis ad laceendum fuit, tam ad tolerandas injurias difficilis gladio manum admovit, & adolescentem lethali vulnere saucium, humique prostratum exanimem reliquit. Mox fugam sibi consulturus, ut sit in subitis calibus, qui ante fiunt, quam prævideantur, cruentum adhuc manibus ferrum gestans ad domum ipsius occisi inscius se recipit; utpote quam primam, more apud nobiliorum

res usitato, apertam invenit. Recentem adhuc scelere turbatus citato cursu, saltuque scalas emensus est, & eorumque progressus, ut ad ipsam denique Matrionam nobilem perveniret, ut sibi penitus ignotam. Coram hac ingenua provolutus DEI amore supplicavit, ut se reciperet, & occultum servaret. Inhorruit ad cruentum spectaculum Matriona; & quia non norat, homicidam filio suo manus intulisse, omnem ei securitatem adpromisit, ac statim ad intimos domus suæ recessus eum deduxit, atque occultavit. Interea supervenit licitorum agmen, homicidam ipsi in ædibus indagantium; quem tamen post sedulam investigationem non reppererunt. At ecce! in ipso satellitum discessu altâ voce licitorum non nemo exclamavit: Domina hæc ignorare debet; suummet filium fuisse occisum; alioquin enim ipsa foret prima, quæ nostris homicidam manibus traderet, nullo autem modo absconderet. Facile cogitatu est, quantum frigus horroreque omnes miseræ matris venas ad hæc voces pervaserit. Enimvero parum fuit, quin & ipsa filij defuncti comes in vestigio animam exhalaret. Verum recepto paulatim Spiritu, & Divinâ, quâ abundabat, Gratia confortata DEO se obrulit, promissisque, in honorem Divinæ legis, & gloriam sanctæ Fidei, omnem se injuriam ei condonaturam, à quo maximam fuisset passa: & quasi id esset parum, in signum, quod ex animo ei ignosceret, pollicita DEO est; se homicidam filij locato habituram, omnemque defuncti filij

filij hereditatem in eundem translaturam. Nec segnius, quam promissit, executi est. Mox enim ceram auri vim suppeditavit, quâ se Judicum tribunalibus eximeret, ac postmodum facultates suas omnes in eum contulit, ut promiserat, tanto heroicæ pietatis ac mansuetudinis Christianæ exemplo, ut ab eotempore platea illa, platea Pia appellaretur. Quid ad hæc Auditores? Quid ad modum hunc profusè novum propriam Iram expugnandi, alienam in bono vincendi & beneficijs obruendi? O Fidei, quâ tantæ res fiunt, sublimitatem! O grande Gratia Divinæ robur! An non unum hoc factum sufficiat, ut omnes in fidelium secta evidenter vincantur, & Fides JESU Christi, quam nos profitemur, longè supra omnem aliam stabiliat?

XXI. Hoc est, quod ego cordibus vestris hodie inculptum velim altissimè, ita ut si deinceps injuriâ quâdam impetamini, non alia vos ratione vindicetis, quam beneficijs, quibus inimicum obruatis. Saltem si aliud quidpiam non occurrit, DEUM pro illo orate, eamque orationem eousque continuate, quousque illius injuriæ memoria apud animum vestrum perseverat. O vos beator, si vos ipsos vincere ac debellare tanta cum gloria decreveritis! Videor mihi ipsum oculorum meorum acie Cælum penetrare, ibique in libro Vitæ nomina vestra lucidissimis characteribus inscripta legere: nomina scilicet eorum, qui sub vexillo pulcherrimæ Charitatis bella gesserunt; *bella nova,*

uti dixi, electa à DEO pro bellis suis, quæ è cælo in terram secum detulit: *Nova bella elegit Dominus.* Antiquorum Gentilium Sacrificuli solebant victimas aperire; & ex intestinarum partium motu conjicere, num cæcæ victimæ Cælo forent acceptæ, an secus. Viscera Vestra pervidere cupio, atque ex cordis motu, & dispositione ad vindictam vel charitatem, fidelissimo augurio prædicam statum, quo coram DEO versamini, an Reprobis an Electis sitis accensendi? Neque obijciatis velim, perfectionem hanc nimium sublimem esse; etenim reponam, eam, quantumcunque alta ac sublimis sit, nihilominus Professioni vestræ, quâ Christianis adnumeramini, competere; illa enim filiorum DEI propria est, unde dixit Christus: *Diligite inimicos vestros, ut sitis filii* Matth. *Patris vestri, qui in Cælis est.* DEI filij esse desideratis? Patrem imitari oportet, non bonis tantum, sed & malis bona faciendo. An non videtis, quorille gratiarum milliones non in sinum eorum tantum, qui in eum credunt, eumque adorant, depluat, sed illorum quoque, qui in eum blasphemias conjiciunt? Quomodo igitur vos Dei filios venditatis, si tantum ab ejus moribus degeneratis? *Sola dilectio,* dicam cum S. Augustino, *sola dilectio discerne inter filios DEI, & Filios Diaboli.* Nihilominus tamen, ut faciliorem vobis reddam perfectionis, quæ usque ad eò vobis sublimis videtur, praxin, duo vobis media proponam, unum quidem, quod Charitati, alterum quod Patientiæ subserviet.

XXII. Et quidem, quod attinet ad Charitatem, scitis, quàm vobis accidat difficile, eos amare, qui vos oderunt, benedicere maledicentibus vobis, ijs benefacere, qui vos persequuntur. Ratio est, quia proximum in se consideratis, non verò in Deo Domino suo. Considerate eundem non nihil in corde, ut ita dicam ipsius DEI, qui eum amat ceu opus suum admirabile, simulacrum, subditum, Hæredem Regni cælestis, & ad hunc modum considerantibus erit possibile, ut ei malè velitis, qui Deo in amoribus est? Quomodo erit possibile, ut difficultatem experiamini in eo vobis conciliando, qui una vobiscum super sidera regnabit æternùm felix? Magnorum Regum & Cesarum filij, quamvis ob ætatis conditionem erroribus ac navis sint obnoxij, facillè tamen ab ijs tolerantur qui non solum præsentem pueritiæ statum respiciunt, sed consensuros aliquando thronum prævident. Id ipsum vos facere oportet, quando à proximo vestro injuriam sustinetis: hic, debetis dicere, qui tam inhumane me habet in infania sua, cùm ad statum perfectum fuerit adductus, Rex erit, immensæ gloriæ particeps, meus in æternum frater erit, & à me ut alter ego amabitur. Quomodo igitur in corde meo locus sit alienationi ab illo, qui per omnem æternitatem deliciarum mearum objectum erit? Quid musca in se vilis? quod si tamen succino immersa conspiciatur, in omnibus Principum thesauris miraculi loco habetur. Quare igitur proximus noster, ut ut in se vilis

sit, malignus ac protervus, si tamen ut proximus consideratur, hæc est, velut in divinæ charitatis abyssum immerfus, quâ supernæ capax beatitudinis efficitur, nobis non videatur amabilis, dignusque, qui corde nostro recipiatur? Lacrymas mihi exprimit extrema Christiani populi ignorantia, quâ fit, ut Idioma profus peregrinum evadat, quod vernaculum esse deberet.

XXIII. Bene igitur me intelligite, Amor, qui proximo debetur, non est amor quidam naturalis; in genij quadam similitudine fundatus, in venustate vulgæ, modo agendi humano, & mutua affectionum consensione. Hic enim amor etiam inter Infideles, quin & bruta viget. *Si diligitis eos, Matthæ qui vos diligunt, quam mercedem habebitis, ait Christus nonne & Ethnici hoc faciunt?* Christiana charitas non est aurum sortis infimæ. Est virtus supernaturalis, quæ mover ad bene culpam volendum ex motivo purè divino, persuadens etiam illum amare, qui non mereretur in se respectu amari; nec proximum in se, sed in Deo contemplatur, cujus præceptum est, ut proximus ametur. Erut doctrinam hanc, altissima consideratione dignam, bene animo desigatis, nôsse debetis, proximum nostrum in DEO nostro eo ferè modo esse, quo factus in Matre. Filiustribus omnino modis in matre esse potest, nimirum inra viscera, in quibus concipitur; in corde, quo amatur, in sinu, in quo lactatur. Tribus iisdem modis, quamvis multò nobilioribus, Proximus noster in Christo JESU reperitur; intra visce-

viscera quidem; utpote inter millenos dolores Passionis tempore in monte Calvaria genitus; in corde, utpote amore infinito & insatiabili ab eo amatus; in sinu denique, etiamnum in SS. Eucharistia Sacramento Sanguine suo sacratissimo solitus lactari. Unde animadvertamus tantisper, quantam Christiani mutuo nos amore complectendi causam habeamus; & quod consequens est, colligamus, quantam DEO facit injuriam, qui de proximo ultionem petit; siquidem proximo suo damnum inferre nequit, qui in DEUM, quo cum ita conjunctus est, injuria redundet. Qua ratione factum in utero matris delitescentem ferietis, quin prius in matrem infestas manus stringatis? Ita si oculos fidei lumine illustratos haberetis, uti habuit Apostolus, illico in incinis Jesu Christi visceribus proximos vestros contueremini. *Testis est mihi DEUS,*

Philip. quomodo cupiam omnes vos in visceribus
2. JESU Christi. In corde illo Divino omnes videretis tanquam in abyssu Charitatis, ubi ex omni parte circumdantur & ambiuntur: qui igitur persuadete vobis poteritis, proximum ferire vos posse, quin DEUM feriat? Illos ferire, qui velut utero gestantur, & illum non tangere, qui ut mater eos utero & Charitate circumfert? Animis vestris reputate, atque omne dubium inde expellite, hoc solum unumque motivum fore satis efficax, quod possit pectora vestra omni rancore purgata pristino dulcore perfundere, ita ut primam Christianae militiae regulam opere comprobare valea-

tis, quæ in eo versatur; ut injuriam beneficiis vincantur.

XXIV. Quod si hoc motivum, in quo Charitas fundatur, tanquam minus, quam oporteret, expensum ac intellectum, satis non foret ad coercendos Ite vestrae impetus jam nimis tumidos, alterum motivum in tempore accedat, in quo Christiana Patientia fundatur. Et quod istud? Audite. Causa, quare tam cito in eos concitemur, qui nos offendunt, est, quod illos ceu unicam omnium mali causam credamus: cum tamen revera non ita sit. Quis autem est, qui intelligat? *Quis est vir Sapiens, qui intelligat hoc, quare perierit terra, & exusta sit quasi desertum?* dicam & ego cum Jeremia: attonitus. Quis est, qui intelligat, quo ex fonte omnia nostra mala deriventur? Mala culpæ quidem certo à nostra mala voluntate promanant, quæ sola desiderio suo concipit portentosum illum peccati abortum, & se solâ pravæ actionibus eundem gignit, & in lucem profert, dum viribus liberi sui arbitrij, potentiarum ac Passionum suarum, quas sibi subiectas habet, ad hoc tantum utitur, ut ipsi DEO, à quo accepit, bellum inferat. Mala verò pœnæ, Divinae Providentiæ adscribenda sunt, quæ modò per hunc, modo per illum delinquentes castigat, ferè ut Judex, qui hunc modò, modò alium in reos carnificem armat. Quapropter sicut illi Rei insanirent, qui ad supplicium educti, Carnifici irascerentur, eique præcipuam mortis suæ causam imputarent; ita stultissimi omnino Christiani

Mani illi sunt; qui iram suam in eos effundunt, à quibus offenduntur, libus exagitantur, injurijs provocantur, facultatibus suis etiam iniquistissime evertuntur: in his enim alijsque omnibus eventibus Proximus noster non nisi instrumentum est. Repeto. Odium illud, illa injuria, injustitia, contemptus & hujusmodi, quo proximus vester ita male vos habet, in quantum culpa & peccatum est, certissimè à Deo non venit, utpote qui etiam prohibeat, sed à sola humana malitia. At verò damnum illud, quod, qualecunque sit, accipitis, cum à potentiore familia per vim opibus vestris deijcimini; cum fama ac honor vester à calumniatrice lingua denigratur; cum fratre quodam vestro, aut filio, aut marito per mortem ab hostibus vestris illatam, spoliamini, atque omne illud pœnæ malum ab uno soloque Deo descendit, tanquam causa omnium universalissimâ. *Si erit malum in civitate, quod Dominus non fecerit? Deus omnium adversitatum vestrarum fons est; Proximus vester tantummodo canalus.*

XXV. Quibus ritè perceptis sancti & veri Christiani, qui hanc veritatem, ut oportet animo concipiunt, omnem inimicem patienter sustinent; utpote quem haud aliter aspiciunt, ac flagellum in manibus Dei, qui illo instrumento ad ipsos castigandos tantisper utitur. Ubi contra cæca ac rudis plebs, nullo habito ad Deum, qui adversa immittit, respectu, ad solum proximum convertitur, qui ea infert, nec verecundatur instar fatui canis in

R. P. Segneri Christ. Instr. Tom. I.

saxum ferri, quolatus est, lædenti autem tergum obvertere. Ecce! inter omnes nuncios, qui S. Jobo dolorosissima nova attulere de pessundatis fortunis suis, nullus fuit, qui diceret: Deus hanc & istam calamitatem intulit. Ille Chaldæos reos agebat, alius Sabæos, non nemo ventum inculcabat, nonnulli fulmina, procellas, ignem, *Job 1. 21.* solus Job veram calamitatum causam agnovit, ac dixit: *Dominus dedit, Dominus abstulit.* Et hoc solum ac unicū motivum tantum effecit, ut ad immanissimas has concussiones immobilis perduraret. *Obmutat: & non Psalms aperui os meum: quoniam tu fecisti, 38. 10.* agebat David. *Quid dicam, aut quid respondebit mihi, cum ipse fecerit? in- 15.* quiebat Ezechias. Et hoc usitatum fuit Scripturæ sacræ idioma, quo Sancti nos edocent, quòd motivum omnium fortissimum sit, quo iram in proximum, qui nos offendit, coercemus; considerare scilicet proximum ut Dei instrumentum, quo nos vult punire, non verò ut causam miseriarum nostrarum principem. Ita eodem tempore cor nostrum placatur, ac disponitur, ut suaviter ac cum voluptate adversitatum pondus in se suscipiat, dum eas semper intuetur, ut à Domino suo paternè immittas, calicem amarum quidem, sed oppidò salutarem. *Calicem, quem dedisti mihi Pater, non bibam illum? Venti Australes cum primùm oriuntur, frigidi sunt; at quia, dum ad nos tendunt, Zonam torridam pertranseunt, fit, ut naturam suam mutant, eumque, quem experimur, teporem induant.*

O o

Id

Id ipsum accideret malis, quibus affligimur, si Fide instructi, omnia acciperemus ceu per manus Divinae Providentiae transeuntia, quae omnia summa charitate disponit, & ad profectum nostrum immittit.

XXVI. Magnum itaque arcanum, quod ad Iram nostram refrenandam facit, est illa consideratio, quae proximum nostrum Dei corde conclusum intuemur; ita ut etiam, cum nos offendit, amare illum valeamus, ac in Dei manibus positum tolerare. Prima consideratio suo vigore animatam conservat Charitatem, Altera suo robore confirmatam Patientiam. Nolo in longum extrahere sermonem, omnia monito Apostoli supra allegato
Rom. 12. complectar: Noli vinci à malo sed
21. vince in bono malum, hoc memori semper mente tenere.

XXVII. Inprimis ait Apostolus, *noli vinci.* Et hinc nolite mihi oggerere: *Sum natura admodum fervida, non possum non irasci. Qui liberos habet, non potest non quandoque in illos maledicta conijcere. Qui injuriam accipit, non potest non etiam reddere. Non potest saccharum quisquam in illum effundere, à quo non nisi fel recipit.* Non ita loquamini, admodum enim vosmet ipsos fallitis. Vinci Ira non potest, quia non vultis. Tentate non nihil, & ex animo conamini velle, fufis etiam hunc in finem precibus, ardentem Deum deprecamini, & videbitis, an non adjuvante Dei Gratiâ de effrâni vestrâ naturâ victoriam reportare possitis. *Noli, noli!* Vobiscummet ipsis decernite, nunquam cedere, &

dimidia ex parte debellâstis, hoc ipso, dum non succubistis.

XXVIII. *Noli vinci à malo,* Expendite praeterea, Iram Adversarium vestrum & hostem esse, qui vos sibi subijcere, & pede collo imposito conculare velit; vos tamen etiam ut domesticum vestrum ac inquinatum eum accipitis, & cum portam ante ora occludere deberetis, obviam proceditis ad hospitium vestrum eum invitaturi. Si æmulum tantummodo in cursu haberetis, coniti deberetis, ut eundem superaretis; nunc cum in acie hostis occurrat, nec dum arma arripitis, vosque ad defensionem strenuam accingitis?

XXIX. *Noli vinci à malo.* Insuper animadvertere vindictas vestras rem esse minimè gloriofam, contra quam vobis videatur: sed ad opprobrium & dedecus potius cedere. Neque enim victoria est, pertrahi ab inimico ad id faciendum, quod vos fugere oporteret; ut scilicet malum pro malo reddatis; vinci hoc est, non vincere. Vincere est hostem ad id præstandum adigere, quod eum facere convenit; id quod quandoque fit, cum ei bonum pro malo reddendo, ejus voluntatem beneficijs ita immutat, ut ex hoste amicum se proficiatur. Sanctus quidam Abbas, Sergius nomine, dum Rusticani hominis petulantem insolentiam mihi responso accepit, ita eum commovit, ut Monachum indueret. Quae ipsa patientia in multis matribus effecit, ut filios haberent obsequentes, in uxoribus, ut maritos sibi reconciliarent. Ita de magne-

magnete dicitur, quod ferrum vincat. Quomodo? dum persequitur? nullo modo: sed dum ad se per aëra attrahit, non obstante pigra illa & gravi metalli hujus natura.

XXX. Clypeus, quo omnes Passionis vestrae ictus retundere possitis, erit persuasio illa, de qua dixi, non suppetere vobis illam irascendi causam, quæ prima fronte animis se vestris objicit. Ira enim ignis quidam est infernali magis, quàm elementari similis: nam ardet, & non lucet, imò corda illa. In quibus accenditur, magis tenebris suis opplet. *Supercecidit ignis & non viderunt solem*: etiam de flammis Iræ dici potest, quæ nimium quantum Rationis Solem obfuscant. Cum turbati estis, rem nullam momenti gravioris decernite, nec aliorum errata reprehendite; valde enim difficile est, sagittam scopum tangere medijs in tenebris. Similiter occasiones illas animo præconcepit, quæ ex facili suboriri possunt, intentionibus vestris contrariæ, ut, cum arcum frangere jam non potestis, tela saltem reddatis obruta. Certum habetote, magnam impatientiæ nostræ partem ex ignorantia & hebetudine nostra originem suam trahere: non conamur eam prævenire, nec ultra pedes oculos extendimus. Forsitan immutabilis vestra erat sanitas & valetudo, quod ita perditæ indoleatis? & vester honor ac fama, non ut aliorum, convitijs hominum erant exposita? & facultates vestrae, non ut res aliorum, furibus erant obnoxia? ita ut soli vos ab omni calamitate immu-

nes essetis, cum tamen, etiam qui Regnis præsunt & Imperiis, varijs cladibus & calamitatibus sint subjecti? Alias porro similes occasiones vos ipsi generoso animo præconcepit, illum imitaturi, qui, ut disceret æquo animo repulsam ferre, à statuis Eleemosynam rogabat, à quibus ne responsionem quidem extorquebat: alias autem solertè declinate, non adverte pectore torrentem excipiendo ab alto prouentem, sed à latere eum tantisper sustinete, quantum sufficit ad imperum alio divertendum, Volo dicere, ne cum iratis contendatis, sed imperum non nihil declinate, dum præterlapso Iræ pleno torrente aqua tantisper subsidat, & ut prius, etiam vado transiri possit. Ne corripatis Maritum, Iam jam succensum, nec jacturam lusu factam exprobrate, cum ab aleis redit; hoc enim dum facitis, ignem flatu animatis magis, quàm extinguitis; & ut S. Chrysostomus advertit, contra omnem experientia regulam igne ignem extinguere allaboratis: *Non extinguitur ignis igne, sed in Math. aqua.*

XXXI. *Noli vinci à malo, sed vince in bono malum.* Ita denique cor vestrum in officina ac foco charitatis temperate, ut non solum à vindictæ cupiditate non superetur, sed in superkræ beneficijs vincat. *Christianus Tertullianus ad Scorp.* *Nullus est hostis.* Verba sunt Tertulliani. Aut Professioni Christianæ nuncius remittendus est, aut alius super terram inimicus, nisi quisque sibi, habendus non est; ira quidem ut qui nobis adversantur, non habeantur

tur pro persecutoribus, sed ad Fidei lumen, Proximi cententur, sed quod idem est, res quædam DEI propria, à Deo singulari studio protecta, mita providentiâ pasta, & velut à matre in sinu gestata. *Qui portamus à meo utero, & gestamus à mea vulva.* Hac ratione i. signis illa Victoria difficilis non accidet, quâ vincitur in bono malum, Victoria in qua nemo quid-

Isa. 46. 3.

quam perdit, omnes lucrantur. Victor triumphat, Victus in triumphum non ducitur. *Vince in bono malum.* Hanc ego vobis victoriam ex animo precor; Ut nunc per Christum, & in Christo vincentes, cum Christo aliquando triumphare mereamini, ac lætè concinere: *Deo gratias qui sedet nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum.*

1. Cor. 15. 57.

DISCURSUS XXI.

De Socijs, qui alios ad peccandum inducunt.

Vehemens aliqua passio ita quandoque excæcat, ut eum alium ad exitum pertrahit, interitum proprium sæpenumero non attendat, aut videat. In India serpens est, Elephanto infensissimus, quem etiam hac fraude circumvenit ac enecat. In prinis ejus sese pedibus circumvolvitur, & antequam Elephas se spiritus istis possit evolvere, lethali circa pectus vulnere fauciatur. Verùm fraus hæc plerumque in auctorem recidit, Elephas enim ita faucibus illico in terram concidit, & casu suo, gravissimæque pondere Serpenti, à quo vulnus accepit, caput elidit, & vitam sine remedio eripit. Quid dici similis posset de pravis Socijs? Illa ipsa ruina involvuntur, quam alijs moliti sunt, & ubi complures ad Infernum animas præmiserunt, ipsi sequuntur; alius autè post se eodem per-

trahunt. Quapropter hodie hanc summi momenti veritatem expendemus, quanto studio pravum consortium sit devitandum, tum propter damnum illud, quod Socij pravi alijs inferunt, tum quod ipsi sibi. Quia qui alios ope fraternæ Correctionis à malo nescit retrahere, qui Correctionis illius finis est, cavere saltem debet, ne Scandalo, quod Correctioni vel maxime oppositum est, alios ad peccandum inducat.

I.

II, Verùm ut intelligamus, quanam scandalosi & exempli pravitate nocentes Socij sint, nôsse prius debemus, quid sit Scandalum. Scandalum dare, aliud nihil est, quàm dare occasionem, quâ alter ad peccandum inducatur. Hujusmodi autem occasio duobus dari modis potest; directe, vel indirectè. Directè quando malis suggestionibus Proximi ruina Spiritualis intenditur: indirectè, cum

S. Thom.

2. 2. 9.

43. 1. 14

4.

cum